

<https://doi.org/10.5281/zenodo.3566644>

УДК 929 Нашиванко 58 "1885/1954"

Н.С. БОЙКО¹, Н.М. ДОЙКО¹, О.Л. РУБЦОВА²,

¹ Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України
Україна, 09113 Київська обл., м. Біла Церква

² Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України
Україна, 01014 м. Київ, вул. Тімірязєвська, 1

olenarubtsova@gmail.com

МИХАЙЛО СЕВАСТ'ЯНОВИЧ НАШИВАНКО (1885—1954)

Михайло Севаст'янович Нашиванко почав працювати у дендрологічному парку «Олександрія» у 1947 р. — у тяжкий післявоєнний період. За походженням — селянин. Народився в 1885 р. у м. Києві, де його батько служив матросом на казенному пароплаві. У 1892 р. батьки переїхали до Могильовської губернії, де зайнялися сільським господарством, а Михайло почав вчитися в народному повітовому училищі. Потім «за своїми здібностями» перейшов у Могильовське реальне училище, яке закінчив з відзнакою у 1905 р. З 1906 до 1910 рр. був студентом Лісового інституту в Санкт-Петербурзі. Навчаючись на старших курсах, працював помічником на кафедрі ботаніки у проф. Л.А. Іванова, виконував позаштатні обов'язки асистента (працював з асистентами В.Н. Сукачовим і Н.А. Максимовим — майбутніми академіками).

По закінченні Лісового інституту для поповнення знань у галузі сільських наук вступив до Московського сільськогосподарського інституту, який закінчив у 1912 р., отримавши звання вченого лісівника I розряду і вченого агронома I розряду.

Трудову діяльність розпочав на посаді помічника лісничого і викладача лісових шкіл у Московській і Могильовській губерніях, яку обіймав 4 роки, майже до Жовтневої революції. Пізніше займався переважно просвітницькою діяльністю, а у 1926 р. як колишнього викладача його запросили обійняти посаду старшого асистента на кафедрі нової дисципліни — лісових меліорацій знову відкритого

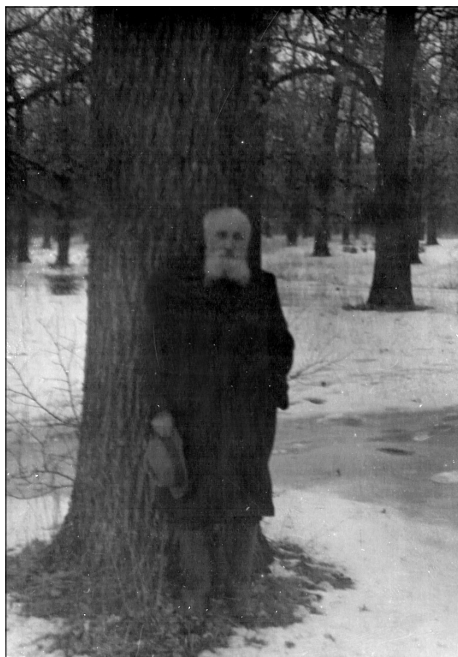
Ми присвячуємо цю статтю людині, яка, хоч і недовго, працювала в парку, але вклала частину своєї душі у відродження, збереження та процвітання одного з найкрасивіших парків України — «Олександрію»

М.С. Нашиванко у студентські роки (1910—1911)

лісомеліоративного факультету Лісового інституту в Ленінграді. У 1939 р. після переведення факультету в Саратов, залишився в Ленінграді і працював спеціалістом із зеленого будівництва в проектних організаціях Наркомтяжпрому і Наркомлегпрому (роботи мали союзне значення). У 1938 р. «по нещастю» (орфографія М.С. Нашиванка) був репресований і провів 5 років у Карагандинських таборах, звідки в

© Н.С. БОЙКО, Н.М. ДОЙКО, О.Л. РУБЦОВА, 2019

У діброві парку. 1950 р.

М.С. Нашиванко (праворуч) з родиною. 1949 р.

1943 р. був звільнений із правом виїзду з таборів. Спочатку працював в Алтайському краї в навчально-дослідному лісництві Сибірського науково-дослідницького інституту, а в 1944 р., після звільнення Києва від фашистської окупації, отримав урядовий виклик для роботи в Україні у звільнених районах. Працював як знавець у галузі зеленого будівництва у державному заповіднику «Веселі Боковеньки» (Кіровоградська обл.) та на республіканській дослідній

станції декоративного садівництва в м. Києві. У 1947 р. перейшов на роботу в заповідник «Олександрія» АН УРСР. Спочатку обіймав посаду старшого паркознавця, а з 16 лютого 1951 р. з урахуванням освіти і великого досвіду роботи, незважаючи на те, що був репресований і ніколи не був членом комуністичної партії, був призначений виконуючим обов'язки директора заповідника «Олександрія» АН УРСР з правом розпорядження кредитами та оформлення грошових документів.

У лютому 1951 р. М.С. Нашиванко подав прохання про зняття репресивного покарання.

Михайло Севаст'янович пропрацював на посаді директора недовго, до кінця квітня 1953 р. Під час його керівництва рішенням Президії АН УРСР від 3 квітня 1953 р. у дендропарку було створено науковий відділ акліматизації та паркобудівництва, а Центральний республіканський ботанічний сад АН УРСР призначено головною установою-куратором. М.С. Нашиванко доклав значних зусиль для поліпшення та збереження санітарного стану парку «Олександрія», відновлення паркових насаджень та зруйнованих архітектурних споруд.

На жаль, ми не маємо повного переліку його наукових праць. До 1950-го року було опубліковано декілька праць, присвячених лісу, і 10 статей у журналі «Зелене будівництво».

Михайло Севаст'янович пішов з життя у 1954 р.

ПЕРЕЛІК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ

М.С. НАШИВАНКА

1. Лесомелиоративные работы на песках, 1930.
2. Совместно с Н.Я. Яковлевым. Как сеять и сажать лес, 1932.
3. Совместно с Н.Я. Яковлевым. Борьба с захлапленностью леса, 1932.
4. Лесные полосы в системе хозяйств // Лесное хозяйство. — 1934.
5. Мульчбумага в древесном питомнике // Лесное хозяйство. — 1934.
6. Укрепление и облесение песков, 1949.
7. До 10 мелких статей в журнале «Зеленое строительство», который издавался в г. Ленинград в 1934—1938 гг.

Автори висловлюють подяку М.Б. Матвієву, правнуку М.С. Нашиванка, та Н.В. Чувікіній, співробітниці НБС за надану інформацію та фотоматеріали.